

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Augusti Buchneri Orationes Panegyricæ

Buchner, August

Cliviæ, [1668]

VIII. Ad eundem Serenissimum Erectorem, cum à Comitiis Ratisbonensibus feliciter domum rediret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69483](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69483)

ORATIO OCTAVA,

AD

EUNDEM SERENISSIMUM

ELECTOREM,

CUM A COMITIIS RATISBONENSI-
BUS FELICITER DOMUM
REDIISSET.

Tenemus itaque vota nostra, SERENISSI-
ME ELECTOR: tenemus vota nostra,
quia tenemus iterum Te, pro quo solliciti
hactenus votis nostris ac precibus dies no-
ctesque æternum vatigavimus Numen. Quid preca-
remur à DEO immortali potius, quam incolumitatem
absentis Principis? Quam benè prospereque ut cede-
rent omnia, quorum causâ abesset? Quam ut confectis
rebus feliciter, fortem ac hilarem gratulemur redu-
cem domi, in quo spes omnes salutis ac fortunarum no-
strarum sitæ? Tibi enim, SERENISSIME ELE-
CTOR, id delegavit muneris DEUS, ut accipere-
mus de manu tuâ, quicquid honorum indulgentissima
ejus bonitas destinavit in nos ac dispensavit. Multæ
magnæque, ELECTOR, nos exercuerunt, dum a-
bes, affligerunt curæ: tantaque sollicitudo tenuit, tan-
tus nos timor confudit ac circumegit, ut nusquam li-
ceret quiescere. Quamvis se daret, quod videretur
solari atque inulcere mentes anxias; ejusmodi tamen
haud erat, quod spei nostræ robur suum atque fiduci-
am adderet. Obversabatur subinde, quod nostræ
obstre-

obstreperet quieti, quod suâ in sede consistere animum haud sineret. Carebat imperium capite, unde nervorum, qui continent corpus, vis omnis atque potestas est. Erat in incerto successor, qui inter ambigua ista suspecta quæ prudenter ac fortiter regeret navem. Ruebant non tantum per gentes finitimas bella, quorum victoriæ juxta ac clades suspenderent animos terrerent quæ; sed in Germaniæ etiam partibus hinc ostentabant se arma strepebant quæ palam, hinc in opero tumescebant, & mox incipiebant gliscere, incertum, quò fulmen eorum erumperet. Interim aberas longè destitutis nobis inter hos fluctus, cujus præsentia, nostra securitas; cujus aspectus; tutela nostra atque felicitas est. Quid sequeretur ex eo aliud quam ut incenderetur tanto precum nostrarum assiduitas; quo magis magnis quæ exaugebatur trepidatio? O singularem DEI clementiam, qui tam benignè audiit nos, & tantos æstus explicavit! Datum Imperio caput est; hoc est; vita & anima: Redditus nobis Patriæ Pater; quo uno recepto, quid triste timebimus? Respirant itaque animi omnium, SERENISSIME ELECTOR, in tuo reditu, attollunt quæ se iterum ac emicant, & quæ runt undique ac circumspiciunt vias, quibus in gaudia sua erumpant. Omnis ætas, & sexus omnis, & omnis ordo, exultant, ovant, atque triumphant. Incitat alius alium, ne quisquam segnius gaudeat: contendunt omnes ac certant invicem, ut qui te amet impensius, hoc & lætetur effusius: & quamquam omnia faciunt singuli, nemo tamen satisfacit sibi. Ego verò, dum publici gaudii strepit festivitas, dum festo plausu bonis quæ ominibus latè resonant omnia, ecquid ingrediar, ELECTOR? Internè tuum,

an adventum in urbem, an actum ultimum moræ tuæ mirabor? Aut hæc omnia, aliud post aliud tamen, sed pari religione, venerabor? Tentare singula, arduum: & universa moliri, supra ingenii vires. Quamquam & cadere pulchrum, præclara conatis. Perfoluta suprema Patri maximo pietate comparabili; coacti & celebrati conventus ordinum, obligatæ sacramento provinciæ erant, cum de itinere deliberabas. Atque cum plura restarent, implendis haud tantùm supremis voluntatibus Patris, sed ordinando etiam statui rerum, & emuniendæ nostræ securitati; quanta manendi & resistendi videbatur imponi necessitas? Accedebant varii motus armorum: atque ex omni propemodum cardine se ostendebat, quod cautis & providis metum injiceret. Quis tam securus, ut tantùm attendat periculis, quæ ex proximo imminent? Cavenda & dissita longius, ne propius serpent, ac ingruant tandem, & citius noceant, quàm posse, cum contemnerentur, credideras. Nihil horum acerrimam mentem fallebat Principis; præceperat omnia secum, atque in animo peregerat ante: innixus tamen magnitudine suâ, obfirmavit eundi propositum, & cæteris omnibus commune imperii prævertendum putavit. Sic forte an disputans; totius primam habendam curam: satis in tempore consuli partibus, cum illi prospectum. Respiciebat & bonitatem causæ; cui non de fore sperabat præsentem favorem Numinis; quo uno confidere tutius multò, quàm legionibus infinitis ac turmis. Alios terruisset viæ longinquitas; laborque ac difficultas itineris: te incenderunt; te incenderunt, ELECTOR, hæc potius, & admoyerunt stimulos tibi, ut approbares, tanto te vehementius amare cura.

curareque publicum, quod gravioribus tuum molestis
caput objiceres. Qui incredibilis mentis ardor, ac
ferventissimus spiritus, difflasse videtur quodammodo
ipsa frigora illa, quæ tum horrebant, & nives; & quic-
quid hæc præter tentare constantiam itineris tui, aut
celeritatem ejusdem morari posset. Discant, discant
futuræ ætates, quid publicæ rei debeant Principes, at-
que de pietate Principis nostri, exemplum sibi æmula-
tionis pulcherrimæ capiant. Hoc enim magnos, hoc
augustos ac venerabiles facit, non opes immensæ suc-
cinctaque terrore potentia; sed magnitudo virtutis,
& pietas maximè, uni egregio publico intenta atque
devota. Sola potentia instabilis est; nam fulcris exter-
nis innititur. Quamdiu nocere potest terrorique est,
eminet. Exarmata & inops, perdit timorem, in
cujus locum odium contemptusque succedunt. In
semet ipsa fundata virtus, idque æterna est: semperque
in animis hominum amorem sui ac reverentiam exci-
tat: quæ duo certissima præsidia sunt magnitudinis in-
victæ, sola quæ principes Deos facit. Cum venisses
in urbem habendis Comitibus, quæ te lætitia ac venera-
tio Civium, qui honor Senatus exceptit? Quantum in
singulis hinc reverentiæ, inde amoris fuit certamen?
Recordabantur patris in filio: quem cum viderent,
nondum credebant extinctum Patrem. Et ejus cum
reputarent maxima merita, quibus superstes rem Chri-
stianam sibi obstrinxerat; paria de nato, & vel majora,
ominabantur. Quo animo enim, quo in commune
bonum studio esset, adventus ejus abundè docebat.
Jam Principes ipsos quid dicam? Quorum nemo tam
magnus, qui non libenter te crederet talem & haberet,
nec minus amaret. Crevitque in istis amor & reverentia
tui

tui ex eo, quod tu eosdem peræquè amares & revereris. Nec aliud fuit, opinor, quod concordiam omnium constrinxit tam firmiter ac obligavit, quam amor mutuus, & æstimatio mutua. At in rem ipsam cum ventum esset, DEUM immortalem, quem animum? quas rationes atque consilia? quàm vera, quàm pulchra, sanctaque & salutaria attulisti? quàm ad hæc ipsa gravitatem, constantiam, fidem? Nimirum hoc cogitabas, hoc contendebas, ac inculcabas assiduè, ut redderetur maturè caput imperio, unde in cætera regimen; ut firmarentur concordia, & connecterentur inter se membra vincolo amabili; ut conciliarentur sceptrum externa, & muniretur ex omni parte ac stabiliretur pax; nec relinqueretur ægrum aliquid & habitum malè: ac per Europam omnem adeò, non audirentur alia vigerentque arma, quam quæ in barbaros & aliena Christianæ pietatis nomina convertenda essent. Inter hos actus, & inter has curas, quàm nullus labor, nulla contentio tibi accidebat gravis? Quàm nihil tædii afferebat mora, quàm bona consilia valescere; nec quicquam magnum, & citò, confici, non ignorabas? Duret perpetuò tibi hic animus, hæc ratio; aspiret eadem mens sanctitasque propositi, & cæteris, qui rebus præfunt, & summam tecum moderantur fortunam: induant hanc disciplinam principum imperii cives, ac tueantur constantes, quod semel imbiberint; ô quàm beata ac felix Germania erit! Quàm supra invidiam florebit lætissimè, recuperabitque ac asseret decus, quod veneratus jam ante terrarum orbis! Si otium aliquod suspenderet seria, negotiorumque labores, (ut resumerentur alacrius) quieto aliqua daretur remittere, huc tuas vacationes contulisti
maxi-

maximè, ut aut contraheres amicitias, aut stabilires, salutationum honore mutuo & efficacissimæ comitatis officii: ut tuos affectus in proximo, Illustriss. Landgravium Hassiæ, cellissimamqve conjugem ejus, Sororem tuam, complectereris, eorumqve aspectu reficereris animum cupidum; aut brevius excurrens auspica- reris estructuras novas ac moles attolendas in templa, acroateria olim oraculorum cœlestium, & incorruptis sacris dicatas sedes. O pura sanctaqve otia! O innocentes refectioes Principis nostri! A pietate alia ad aliam transeunt: & charitati suorum ubi satisfecerunt, jam religioni & satisfaciunt. O auspicata fundamenta atqve augusta; quæ religiosissimi Principis inchoavit manus, argento omni ac auro purior præstantiorqve, quod eò conjectum pro stipe fuit! Surgat feliciter opus sanctissimum, ac omnes vincat ætates. Non casus ullus, non ulla tempestas aut illi vitium afferat; aut finem importet. Mansurum, invictum, æternū perstet: nec ulli alii ritus ac cultus, aut fraude irrepāt, aut irrumpant unquā per vim, quā quibus, & in quos semel incepit & consecravit nostri Principis pietas. Ut primum admovens saxum non templi magis, quā veritatis cœlestis, adolituræ in auctus uberimos, pedem ac fundamenta posuisse, videatur. Patere, quæso, ELECTOR, & facilem divertendi paulisper abs TE, ad Eminentissimam Conjugem tuam, indulge veniam, quæ inter hæc ipsa anxia perquam, atqve sollicita de tua salute, non sustinuit amplius divelli ac distineri abs te, in cujus animâ vita ac spiritus suus verteretur. Magna equidem fidei, magna perfectæ charitatis vis atqve impetus est. Quiescere amor ingens securusqve esse haud
pati-

patitur, quam diu ejus aspectus subtrahitur, cui se dedit. Omnia metuit: tuta etiam timet. Licet & multas & fidas manus, multos & vigiles oculos, circa affectus suos meminerat: dubitabat semper tamen, atque verebatur aliquid, nec quicquam satis rectè autumabat fieri, nisi quod ageret ipsa aut inspiceret agi. Propere igitur ad te, ut sibi sollicitudinem demeret, tibi curarum levamentum afferret, tuæque adeò valetudini advigilaret coram: cum si quid ureret fortè, ac gravaret, efficacissimis alloquiorum Gratiis leniret aut tolleret. Traxerat secum & pignus commune, absolutissimi exempli filiam. Cujus juvenus decora, & formæ æmula virtus, totque ingenii ac animi excellentissimæ doctes, quid non solatii ac voluptatis amantissimo & indulgentissimo patri promitterent? Macte hac pietate, SERENISSIMA PRINCEPS, macte, inquam, MATER OPTIMA PATRIÆ, quæ antiquarum Heroinarum æquasti gloriam, quæ in provincias, in castra maritos principes, nullo impedimento negotiorum, ac multo laborum levamento, sequi amabant, ne fidelissima illis fortunæ omnis consortia eriperentur. Macte, inquam, & tuæ virtutis mercedem, à venturorum seculorum laude expectata. Non te tacebunt memoriæ publicæ: nobilis ipsa nosceris annalium portio: inter maximorum Principum acta pietas quoque legetur tua, & apud posteros clara erit. Celebrabitur unà & filix decus: quæ avelli à matre, ut patrem videret, noluit: & matri eunti ire voluit comes, documentum ut daret, quanti faceret, quam tenerè amaret, utrumque parentem. Cedit, cedit, in tuam gloriam, DOMINE, & uxor tanta, & filia talis: eoque nunc lætior nobis reditus tuus est, quo

comitator ipse & sic optator est, quam itio fuit. Acerbum fuit ac triste, relinqui, cum ires, abs Te; cum reddis te nobis, & ita quidem, ut reddas unam & pignora tua, nec votis nostris relinquis aliquid, & gaudiorum hilaritatem consummas. Sed quid de reditu tuo sustineo dicere, qui de eventu Comitiorum nondum commemoravi? O Idus Juliarum, quae declarastis; O Kalendae Augusti, quae consecrastis novum Imperatorem, quod anno decus, quam felicitatem promittitis seculo? Sed auspicatae utraque cum illuxeritis & maximi plenae augurii, quod ex utroque poscendum imprimis & expetendum? Vincere magni ducis est: Principis magni, felices facere suos, quod expectandum a pace. Invieta bellorum virtus in Julio nituit; non eam defecit Augustus; sed pacis felicitate gloriaque Augustus exstitit major. Imperium Julii, quid nisi bellum? nulla bellorum salus est; pacem Augustumque optamus: qui neque metuat bella, nec provocet: & pacis interim decus omnibus anteponat triumphis. Non numeramus Imperatoris nostri annos: metimur capacitatem indolis: Quam juvenilem principem Juventam novam ac robur imperium capiet. Non anni virtutem; mores & disciplina faciunt. Et magnitudo regnantium, non modo aetatis, quam auspicio- rum efficaciam aestimatur. Vix major annis octodecim Augustus erat, cum Julii sui hereditatem adiret ac cerneret, & auspicaretur imperium, quod non angusti- oribus terminis, quam orbis terrarum continebatur: Non quisquam tamen post eum praefuit rebus, aut actu major, aut effectu felicior. Verrant in omne anni utrinque sup- pares: praestet AUGUSTUS Germanicus noster, incre- scente aetate, eum Principem nobis, quem principi populo

Romanus dedit AVGVSTVS. Quin contrahemus potius vota, & arctiore gyro augurii nostri constringemus fidem: Juvenis præstet hic nobis, quod ille Senior demum terrarum orbi, cum positis bellis undique, & domi redderet pacem imperio, & sanctitate foederum firmaret undiquaque foris ac stabiliret. O summum pulcherrimumque opus vestrum! PRINCIPES MAXIMI; ô beneficium verè divinum, si tantam impertiistis felicitatem nobis, cum elegistis Imperatorem talem, ac tam AUGUSTUM! Pacata enim Europa, quæ Christiana, interque se amicè conspirans, quam vim hostilem timebit ac impetum? Quam impotentiam armorum verebitur? Assurgat contra Asiæ uber: æstus ac solitudines suas impingat Africa: incurrat omne barbarorum nomen; sustinebit, repellet, profligabit, quicquid ingruerit, atque in ipsis sedibus suis adeò devincet penitus hostes, immo excindet. Documento clarissimo penes se esse, & florem virorum & ingeniorum excellentiam, & omnium honorem virtutum. Quoniam nihil amplius restat, quam ut soliditatem ac robur, tuo Collegarumque imo suo operi addat DEUS, & vota nostra atque auguria propitius impleat. Redi in tua, SERENISS. ELECTOR, redi in tua feliciter: & qualis mundi status est, cum nocte exactâ ad orientis Solis jubar excitantur erigunturque omnia, simulque colorem & habitum & spiritum quasi recipiunt denuo, quæ informia ac exanguia veluti atque eneçta jacuerant ante condita tenebris; talem & nobis reddito tuo fidere redde. Si quid adhuc serenitatem spei nostræ offuscare videbitur, & plenâ nondum securitate nos sinat frui; virtus certè, & vigilantia, & indefessæ illæ tuæ
ac

ac providæ curæ efficient, ut avertantur æstus omnes
ac nubila, quæ sudum istud quietumque nostrum atte-
merent atque convellant. Cum præstò est pastor,
nihil trepidat grex: pascit securè, & omnem periculi
metum custodientis tutelæ remittit: perinde & nos
agemus nostra deinceps, securi illorum, quæ à provi-
sione atque præsidio tuo expectanda. Vnum re-
stat, SERENISSIME ELECTOR, precari ac
petere, ut quicquid suscipies & ages, id prosperet
DEVS ac provehat. Neque enim suscipere aliud
aut agere voles, quam quod securitatem imperio,
salutem nobis, felicitatem omni-
bus tribuat.

D I X I

L 2

ORA-